

Sapientia EMTE
Kutatási Programok Intézete

Új média: új kapcsolatok, új közösségek kutatási projekt

Kutatási beszámoló 2016 augusztus

Elvégzett feladatok a célidőszakban

(I. 2015. március 1.-november 30., II. 2015 december 1 - 2016 augusztus 31)

2015-ben pályázott, másfél évre évre tervezett kutatásunk központi kérdése: milyen sajátosságok, szerveződési elvek, kulturális vonások jellemzik az új média tereiben, az új média hatására szerveződő, részben azelőtt is létező, de átalakuló, részben pedig merőben új kapcsolatokat és közösségeket?

Dr. Tőkés Gyöngyvér kutatásának célja a Sapientia EMTE marosvásárhelyi Műszaki és Humántudományok Karának első éves diákjai körében vizsgálni a Facebook-használat gyakorlatát. A kutatást minőségi módszerek segítségével végezte. A populációt a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karának első éves hallgatói képezték, akik 11 szakon tanultak, összesen 294 hallgató. Szakértői mintavétellel dolgoztunk és a mintába 100 hallgatót választottunk ki. A hallgatókat úgy választotta be a mintába, hogy tükrözzék a szakonkénti megoszlást. Az adatgyűjtésre 2015 nyarán került sor. 74 sikeresen elkészült felig strukturált interjúval rendelkezünk. Az interjúkról hanganyag készült, amelyet szöveggé átirítottunk.¹

1. táblázat:

Szakok	Létszám	Minta elemszám	Megkérdezettek száma
Informatika	135	13	10
Mechatronika	108	9	6
Számítástechnika	94	11	5
Automatizálás	65	6	4
Kertészmérnöki	117	11	6
Tájépítészet	66	7	7
Fordító	102	11	9
Kommunikáció	100	12	11

¹ Ezúton köszönöm az első éves kommunikáció szakos hallgatóknak az interjúzásban és átírásban nyújtott segítségét.

Közegészségügy	98	11	9
Távközlés	46	4	-
Gépészmérnöki	49	7	7
Összesen	294	102	74

A lekérdezés aránya 73 százalék, amely jónak mondható. A fenti táblázat alapján kiszámítható, hogy az eredeti mintában a humán szakosok aránya 34 százalék. A megkérdezettek körében a humán szakosok aránya 39 százalék, vagyis a mérnöki szakok hallgatói enyhén alulreprezentáltak. Ennek fő oka, hogy a 4 távközléses hallgatót nem sikerült elérni az adatgyűjtés időszakában.

Adatgyűjtésre a kutató az egyéni interjúzás módszerét választotta. Az interjú során a megkérdezett hallgatók bemutatták a Facebook profiljukat, és példákkal támasztották alá válaszaikat. Az interjú során az alábbi dimenziókat járta körül: online identitásépítés, barátkozási szokások és kapcsolatépítés, saját népszerűségük megítélése, online kockázatok, és végül hozzáállásuk a közösségi oldalhoz.

Dr. Gagy József továbbra is az általa már az előző kutatások során feltárt, jól ismert vidéki környezetben, falusi közösségekben vizsgálta az új media használatát lehetővé tevő eszközök (az utóbbi időben: okostelefonok) elterjedését, és az ezeken való tájékozódást és önmegjelenítést, közösségi létet (Facebook-jelenség).

A kutatás etnográfiai jellegű volt. A Sapientia EMTE marosvásárhelyi Kommunikáció és Közkapcsolatok Szakának II. éves diákjai dr. Gagy József irányításával 2015 és 2016 nyarán, nyári terepgyakorlatuk során megfigyeléseket végeztek és interjúkat készítettek azokban a családokban, amelyekben az előző két, 2008-2009 és 2010-2011-es kutatásaink alkalmával is vizsgálták az új média eszközeinek elterjedését és használatát vidéki környezetben. Ezekben az esetekben tulajdonképpen a longitudinális vizsgálatok folytatásáról volt szó, az általános tájékozódáson túl 2015-ben 14, 2016-ban 13, tehát összesen 27 családról készült a telefonhasználatot feltáró esetbemutató. Ezek kiegészítéseképpen a kutatásvezető mind a 27 családot felkereste és további helyszíni megfigyelésekkel egészítette ki az összegyűjtött anyagot. Ugyanakkor elvégeztünk egy, a telefon-ellátottságra, telefon-használatra rákérdező, tájékozódó jellegű vizsgálatot. Csíkfalván, Jobbágyfalván, Nyárádszentmártonban 390 család került be a vizsgálatba. Akárcsak előző években, sor került az intézmények vizsgálatára is: a Polgármesteri Hivatal alkalmazottai, a Csíkfalvi Általános Iskola V-VIII. osztályos tanulói és tanárai, a jobbágyfalvi Katolikus Egyház alkalmazottai mennyiben, miképpen használják ki a mobiltelefon nyújtotta, új önmegjelenítési és kapcsolattartási lehetőségeket. Végül az esetbemutatók és a helyszíni megfigyelés nyomán körvonalazódott a vizsgált közösségben az együttélő generációkra jellemző, a generációs közösségeket konstruáló mobilhasználat.

Dr. Ármeán Otília az Új média: új kapcsolatok, új közösségek című kutatás részeként a diákok digitális írás- és képtudására irányuló felméréssel azoknak a készségeknek és képességeknek a számbavételére törekedett, melyek elengedhetetlenek az új médiás felületek megbízható és kreatív használatához, a folyton változó tudásnak és a közvetítési módoknak az elsajátításához.

A digitális írás- és képtudásra irányuló kutatást egyféle médiaismereti kézikönyvet alapozott, a használati módok feltérképezésére törekedett. Kiderült azonban, hogy nem csupán azokat a készségeket és képességeket kell számbavenni, melyek elengedhetetlenek az új médiás felületek megbízható és kreatív használatához, a folyton változó tudásnak és a közvetítési módoknak az elsajátításához, hanem arra is kellene valami válasszal szolgálni, hogy a közvetítési módok ismeretének, az új médiás felületek kreatív használatának mi a hozadéka. Milyen készségeket és képességeket alakít, milyen célokat szolgál, milyen eredményeket hoz?

Igazi eredmény tehát a továbbmutató kérdések megfogalmazása: ahelyett, hogy azt kérdeznénk: mit kell megtanulnunk, hogy használhassuk az internetet, kérdezzük azt: mire tanít bennünket az internet.

Ugyanakkor sor került azoknak a gyakorlatoknak a kidolgozására, amelyek az oktatásban felhasználhatóak, és a digitális kor médiahasználati tudatosságát alapozzák.

A kutatás infrastruktúrájához szükséges beszerzések során sor került 3 laptop, 2 hangszóró (ezek bekerültek az Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék leltárába), valamint fogyóanyagok megvásárlására.

Dr. Gagy József kutatásvezető

Marosvásárhely 2016. augusztus 24.